

KATRINE BROCH HAUGE,
FREDRIK HOLTH OG
INGRID WANG LARSEN

EKSPPROPRIASJONS- RETT

UNIVERSITETSFORLAGET

Ekspropriasjonsrett kort forklart

Katrine Broch Hauge, Fredrik Holth
og Ingrid Wang Larsen

Ekspropriasjonsrett

Kort forklart

Universitetsforlaget

© Universitetsforlaget 2021

ISBN 978-82-15-03028-9

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med rettighetshaverne er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov eller tillatt gjennom avtale med Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Utnyttelse i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning og kan straffes med bøter eller fengsel.

Henvendelser om denne utgivelsen kan rettes til:

Universitetsforlaget AS
Postboks 508 Sentrum
0105 Oslo

www.universitetsforlaget.no

Omslag: Stian Hole

Sats: ottaBOK

Trykk og innbinding: 07 Media – 07.no

Boken er satt med: Sabon LT Std 10/14

Papir: 90 g Amber Graphic 1,25

FORORD

Ekspropriasjonsretten er et spennende rettsfelt. Den omfatter spørsmål av politisk karakter knyttet til beskyttelse av eiendomsrett og eiendommers verdi. Ekspropriasjonsretten skaper faglige utfordringer knyttet til verdsetting, og, ikke minst, reiser den spørsmål om hvordan reglene om ekspropriasjoner er og bør være.

I denne boken gir vi en oversikt over reglene om ekspropriasjon. Vi behandler hva som kjennetegner ekspropriasjonsretten som rettsfelt, og hvilke rettigheter som er beskyttet av det særskilte vernet Grunnloven gir. Vi setter også søkelys på de spesielle og alminnelige prosessreglene som gjelder ved forvaltningens og domstolenes behandling av ekspropriasjonsaker. I bokens siste del behandler vi reglene om erstatningsutmåling.

Målsettingen med boken har vært å gi en samlet, men kortfattet fremstilling av ekspropriasjonsretten.

Boken gir en innføring i rettsfeltet. Målgruppen for boken er studenter, ansatte i forvaltningen, advokater og andre som har behov for en innføring. Vi gir en rekke henvisninger til kommentarutgaver og artikler som tar for seg ulike deler av ekspropriasjonsretten. Boken er derfor også egnet som et utgangspunkt for fordypning.

Vi vil gjerne få lov til å takke kollegaer og andre som har bidratt gjennom diskusjoner og samtaler om ekspropriasjonsrettslige temaer under arbeidet med boken. En særskilt takk går til Kaja Astrup Mitbøe og forlagsredaktør Hedda Andenæs for gjennomgang og innspill til manuset.

Vi vil også rette en stor takk til Vegdirektoratet, som har støttet prosjektet med midler.

Ås/Oslo, 23. september 2020

Katrine Broch Hauge

Fredrik Holth

Ingrid Wang Larsen

INNHOOLD

Forord	5
DEL I	
Introduksjon	15
Kapittel 1	
Innledning	17
Kapittel 2	
Et overblikk	20
2.1 Innledning	20
2.2 Om begrepet ekspropriasjon	21
2.3 Grunnloven	21
2.4 Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) og andre konvensjoner	22
2.5 Sentrale lover	23
2.6 Avgjørelser fra Høyesterett	25
2.7 Skjønnsrettene	25
Kapittel 3	
Rådighetsinnskrenkninger og ekspropriasjon	27
3.1 Innledning	27
3.2 Rådighetsinnskrenkninger og naturmangfoldloven	30
3.3 Rådighetsinnskrenkninger og plan- og bygningsloven	31
3.4 Rådighetsinnskrenkninger og kulturminneloven	33
3.5 Oppsummering om rådighetsinnskrenkninger	34

Kapittel 4	
Ekspropriasjon – en sak til illustrasjon	35
DEL II	
Det rettslige grunnlaget for ekspropriasjon – og forvaltningens behandling av ekspropriasjonssaker	39
Kapittel 5	
Grunnloven og EMK som ramme for ekspropriasjon	41
5.1 Innledning	41
5.2 Grunnloven § 105	41
5.2.1 Grunnloven § 105 som rettslig ramme for lovgiver til å gi hjemler for ekspropriasjon	42
5.2.2 Grunnloven som rettslig ramme for lovgiver til å gi bestemmelser om erstatning	43
5.3 Særlig om jordskifte og ekspropriasjon	44
5.4 Grunnloven § 113	47
5.5 Den europeiske menneskerettskonvensjon og rettspraksis fra Den europeiske menneskerettsdomstol	47
5.5.1 Den europeiske menneskerettskonvensjon og eiendomsbeskyttelsen	47
5.5.2 Retten til å nyte sin eiendom i fred	48
5.5.3 Rettferdig rettergang	49
Kapittel 6	
Hvilke rettigheter er beskyttet ved ekspropriasjon?	51
6.1 Innledning	51
6.2 Tinglige rettigheter	52
6.3 Obligatoriske rettigheter	53
6.4 Allemannsrettigheter	55
6.5 Allmenningsretter	56
6.6 Samiske rettigheter	57
6.7 Kun lovlig etablert bruk har ekspropriasjonsrettslig vern	58

Kapittel 7

Oversikt over ekspropriasjonshjemler og vilkårene for ekspropriasjon 60

 7.1 Innledning 60

 7.2 Oreigningslova 61

 7.2.1 Lovhistorikk 61

 7.2.2 Ekspropriasjonsformål og ekspropriasjonsmyndighet 63

 7.2.3 De generelle vilkårene for ekspropriasjon etter oreigningslova § 2. Kravet til nødvendighet og interesseavveiningen 65

 7.3 Plan- og bygningsloven § 16-2 70

 7.3.1 Lovhistorikk 70

 7.3.2 Ekspropriasjonsformål og ekspropriasjonsmyndighet 70

 7.3.3 Særlig om forholdet til vilkårene i orl. § 2 72

 7.4 Særlover som gir forvaltningen hjemmel til å fatte vedtak om ekspropriasjon 74

 7.5 Særlover som gir domstolen myndighet til å beslutte ekspropriasjon. Veglova § 53 76

 7.6 Adgangen til å stille vilkår i ekspropriasjonsvedtak 77

 7.7 Vedtak om forhåndstiltredelse 79

Kapittel 8

Saksbehandlingsregler for forvaltningens vedtak om ekspropriasjon 82

 8.1 Innledning 82

 8.2 De viktigste lovene om saksbehandlingen ved vedtak om ekspropriasjon og forholdet mellom disse 83

 8.2.1 Forvaltningsloven og oreigningslova 83

 8.2.2 Særlige saksbehandlingsregler for planvedtak etter plan- og bygningsloven 85

 8.3 De viktigste saksbehandlingsreglene ved vedtak om ekspropriasjon 86

 8.3.1 Krav til ekspropriasjonssøknaden 86

8.3.2	Kravet om forhåndsvarsel før vedtak i ekspropriasjonssaker fattes	87
8.3.3	«Forhandlingsplikten»	88
8.3.4	Utredningsplikten	90
8.3.5	Kravene til ekspropriasjonsvedtakets begrunnelse	91
8.3.6	Sakskostnadsreglene ved vedtak om ekspropriasjon	92

Kapittel 9

Kontroll med forvaltningens ekspropriasjonsvedtak	95
9.1 Innledning	95
9.2 Forvaltningens egen kontroll med ekspropriasjonsvedtak	95
9.3 Domstolskontroll med ekspropriasjonsvedtak fattet av forvaltningen	100
9.3.1 Innledning	100
9.3.2 Utgangspunktene for domstolskontroll med ekspropriasjonsvedtak	101
9.3.3 Domstolskontroll av saksbehandlingen, faktum og rettsanvendelsen	103
9.3.4 Forvaltningsskjønnet	105
9.4 Virkningen av feil ved ekspropriasjonsvedtak eller underliggende plan – ugyldighet	107
9.4.1 Innledning	107
9.4.2 Vedtaket mangler nødvendig lovhjemmel (innholdsmangler)	109
9.4.3 Mangler ved den personelle kompetansen og saksbehandlingsfeil	110

Del III

Domstolprosessen i ekspropriasjonssaker 115

Kapittel 10

Skjønnsprosess 117

 10.1 Innledning 117

 10.2 Generelt om skjønnsprosess 118

 10.2.1 Skjønnsprosess som en spesiell prosessform
 i sivile saker 118

 10.2.2 Saker som behandles etter
 skjønnsprosessloven 118

 10.2.3 Hvem er skjønnsretten? 119

 10.2.4 Forholdet til tvisteloven og domstolloven 122

 10.2.5 Bærende formål med prosessordningen og
 alminnelige prosessuelle prinsipper 124

 10.3 Noen hovedtrekk i skjønnsprosessloven 126

 10.3.1 Partene i ekspropriasjonsskjønn 126

 10.3.2 Verneting i ekspropriasjonssaker 127

 10.3.3 Skjønnsrettens sammensetning 128

 10.3.4 Skjønnsbegjæringen og saksøktes uttalelse
 til skjønnsbegjæringen 129

 10.3.5 Skjønnsforutsetninger 130

 10.3.6 Prøving av prosessuelle forutsetninger for å
 holde skjønn, skjl. § 9 133

 10.3.7 Avgjørelser av materielle tvister om skjønnet
 kan fremmes (prejudisielle avgjørelser) 135

 10.3.8 Kravene til skjønnet (skjønnsgrunnene) 138

 10.3.9 Rettsmidler i skjønnsprosess. Overskjønn og
 anke til Høyesterett 138

 10.3.10 Sakskostnader i skjønnsaker 141

 10.3.11 Avslutning av ekspropriasjonssak 142

 10.3.12 Oversikt over noe viktige ord og uttrykk
 i skjønnsprosessloven med paralleller
 til tvisteloven 143

Del IV

Erstatningsutmålingen ved ekspropriasjon 145

Kapittel 11

Erstatningsutmålingen ved ekspropriasjon 147

 11.1 Innledning 147

 11.2 Lovhistorikk 148

 11.3 Oversikt over ekspropriasjonserstatningsloven 150

 11.4 Oversikt over ekspropriasjonserstatningslovens
 verdsettelsesprinsipper 152

Kapittel 12

Salgsverdi 154

 12.1 Innledning 154

 12.2 Om vilkårene «vanlege kjøparar» og «friviljug sal» 155

 12.3 Kravet om markedsappell og et reelt marked 156

 12.4 Påregnelighetsvurderingen 158

 12.4.1 Faktisk påregnelighetsvurdering 159

 12.4.2 Rettslig påregnelighetsvurdering 160

 12.5 Krav til bruk av sammenligningseiendommer 160

 12.6 Hvilket tidspunkt skal utmåling av
 ekspropriasjonserstatning knyttes til? 161

 12.7 Fradrag for verdiendringer som følge av
 ekspropriasjonstiltaket eller tilknyttede investeringer 162

 12.7.1 Verdiendringer som skyldes
 ekspropriasjonstiltaket 162

 12.7.2 Verdiendringer som skyldes investeringer
 eller planlagte investeringer fra eksproprianten 166

 12.8 Oppsummering 169

Kapittel 13

Bruksverdi 171

 13.1 Innledning 171

 13.2 Hvordan bestemmes hva som er påregnelig bruk
 av en eiendom? 173

13.2.1	Rettslige rammebetingelser (rettslig påregnelig)	173
13.2.2	Forhold ved eiendommen og eier (faktisk påregnelig)	173
13.3	Tilpasningsplikten ved utmåling av bruksverdierstatning	175
13.4	Kapitaliseringsrente ved utmåling av bruksverdierstatning	177
 Kapittel 14		
	Gjenkjøpsverdi	181
14.1	Innledning	181
14.2	Hvorfor erstatning for gjenkjøpsverdi	182
14.3	Vilkår for å få erstatning for gjenkjøpsverdi	182
14.3.1	Krav til bruk	183
14.3.2	Krav til nødvendighet	185
14.4	Utmåling av en gjenkjøpsverdi	187
 Kapittel 15		
	Domstolsskapte prinsipper	191
15.1	Innledning	191
15.2	Unntaket for offentlige bygg og anlegg	192
15.2.1	Vilkår for når unntaket gjelder	194
15.3	Strøkspris/parkprinsippet	197
15.3.1	Vilkår for når prinsippet kan anvendes	199
15.4	Ulike virkemidler som søker å utjevne virkninger av tiltak	202
15.5	Differanseprinsippet	203
 Kapittel 16		
	Ulempeerstatning	205
16.1	Innledning	205
16.2	Grunnleggende vilkår for ulempeerstatning	207
16.2.1	Typetilfellene	207
16.2.2	Krav om økonomisk tap	208

16.3 Alminnelige ulemper erstattes bare om de overstiger tålegrensen etter naboloven § 2	209
Kapittel 17	
Fradrag for fordeler	212
17.1 Innledning	212
17.2 Hva regnes som en «fordel»?	213
17.3 Litt historikk – årsaksprinsippet som begrunnelse for fradragsreglene	214
17.4 Avgrensningen mot fordeler som er av «allmenn karakter» «i distriktet»	215
17.4.1 Hvilke områder er omfattet av ordlyden «i distriktet»?	215
17.4.2 Hva er en fordel av «allmenn karakter»?	216
Kapittel 18	
Oppsummering av erstatningsreglene	219
Kapittel 19	
Avslutning	220
Kilderegister	222
Stikkordregister	235

DEL I

Introduksjon

INNLEDNING

I denne boken skal du få en oversikt over norsk ekspropriasjonsrett. Målsettingen med boken er å gi en samlet og kortfattet fremstilling av reglene om ekspropriasjon. Ekspropriasjon innebærer at en ved tvang skaffer seg eierskap til eiendom, eller rettigheter i eiendom.

Behovet for ekspropriasjon kan typisk oppstå når offentlige bygge- og anleggstiltak skal gjennomføres. Når for eksempel Statens vegvesen ønsker å bygge ny vei, må de skaffe nødvendig grunn. Oppnår ikke Statens vegvesen enighet med grunneier, kan det treffes vedtak om ekspropriasjon. I en slik ekspropriasjonssak vil Statens vegvesen være *ekspropriant*, mens grunneiere vil være *ekspropriater*.

Rettsfeltet er på mange måter spesielt. Ekspropriasjonsretten kjenne- tegnes ved at den i stor grad bygger på, og er koblet til, andre rettsfelter som for eksempel tingsretten og forvaltningsretten. Samtidig er det gitt egne lover om ekspropriasjon og utviklet egne rettslige prinsipper gjennom høyesterettsavgjørelser. For å få et fullstendig bilde av ekspropriasjonsretten må en ha god oversikt over tingsrett, forvaltningsrett, alminnelig sivilprosess og den spesielle skjønns- og ekspropriasjonsretten.

Denne boken vil ikke gå i dybden på alle disse rettsfeltene. Formålet er å gi en oversikt over ekspropriasjonsretten. Fremstillingen tar utgangspunkt i gangen i en ekspropriasjonssak. En ekspropriasjonssak begynner i forvaltningen og avsluttes gjerne i domstolen. Det er den klare hovedregel at forvaltningen har myndighet til å beslutte ekspropriasjon, mens det er domstolens oppgave å utmåle erstatning til grunneiere og rettighetshavere. Først skal vi se på de rettslige grunnlagene for ekspropriasjon, og vi vil gi en presentasjon av ulike hjemler for ekspropriasjon. Videre skal vi se på reglene som bestemmer hvordan en ekspropriasjonssak skal gjennomføres i forvaltningen. Her vil vi blant annet presentere hvilke krav lov-

verket stiller til selve saksgangen. Etter denne gjennomgangen skal vi se på reglene for hvordan erstatningen skal utmåles. Her vil søkelyset være på prosessen for domstolen og bestemmelser og prinsipper som regulerer erstatningsutmålingen. Vi skal også se på hvilken betydning internasjonal lovgivning har for norsk ekspropriasjonsrett. Her skal vi først og fremst bli kjent med Den europeiske menneskerettskonvensjon.

Rettsreglene som kommer til anvendelse i ekspropriasjonssaker, kan være vanskelig å få oversikt over, fordi de er spredt rundt i en rekke forskjellige lover. Viktige lover er blant annet Grunnloven, oreigningslova, forvaltningsloven, plan- og bygningsloven, ekspropriasjonserstatningsloven, skjønnsprosessloven og tvisteloven.

Ekspropriasjon er et inngripende rettslig virkemiddel fordi det innebærer tvangsavståelse av fast eiendom. Det er derfor viktig, og nødvendig, at virkemidlet har klar hjemmel i lov. Det er *viktig* for tilliten til det organ som treffer vedtak om ekspropriasjon, og *nødvendig* ut ifra legalitetsprinsippet i norsk rett. Legalitetsprinsippet legger til grunn at det offentlige må ha hjemmel i lov for å kunne gripe inn overfor sine borgere. Prinsippet er i dag nedfelt i Grunnloven § 113.

Ekspropriasjonsretten kan som nevnt fremstå som noe utilgjengelig ved første møte. Enkelte vil også hevde at det tar tid å trenge inn i og å forstå ekspropriasjonsretten. Ekspropriasjonsretten er heller ikke en type juss alle nødvendigvis kommer borti, heller ikke jurister. Hvorfor skal en da bruke tid og krefter på å sette seg inn i dette rettsfeltet?

Ekspropriasjonsretten som rettsfelt reiser grunnleggende rettslige problemstillinger. Når må den private eiendomsretten vike for samfunnets interesser? Hva må en grunneier tåle av inngrep fra det offentlige? Hva er riktig erstatning? Hvor grundige må prosessene være når det eksproprieres? I hvilken grad kan en i dag ta stilling til slike spørsmål gjennom å vise til norsk rett alene?

I lys av slike spørsmål er det ikke vanskelig å se at synet på ekspropriasjonsretten for mange også vil ha en side mot politikk. Meninger om hvordan ekspropriasjonsretten *bør* være, *de lege ferenda*-betraktninger, vil nok alltid være gjenstand for politiske diskusjoner. Det er i dag likevel svært få som vil hevde at ekspropriasjon som et mulig virkemiddel bør avskaffes. De politiske diskusjonene går i stor grad på i hvilke tilfeller

en skal bruke ekspropriasjon, og hvilken erstatning grunneiere og andre rettighetshavere bør få.

I denne boken vil vi ta for oss hvordan ekspropriasjonsretten *er* i dag, *de lege lata*, i lys av lovgivning og rettspraksis på rettsfeltet. Det vil alltid være en viss fare for at ens eget syn i omdiskuterte og uavklarte spørsmål kan komme i forgrunnen. Det er derfor viktig å appellere til leserens kritiske sans og sunne fornuft.

ET OVERBLIKK

2.1 INNLEDNING

Ekspropriasjonsretten utmerker seg til en viss grad som rettsfelt. Avgjørelser fra domstolene viser at det ofte er statsrettslige, privatrettslige og offentligrettslige aspekter fremme i ekspropriasjonssakene.¹

Olav Lid skrev i 1977:

Etter norsk rett har oreigning både ei statsrettsleg og ei privatrettsleg side. [...] Men denne har samstundes svært mange forvaltningsrettslege aspekt, så det er med full grunn vi tar for oss dette emnet i REGULERINGSRETTE.²

Her får Lid frem mange viktige sider ved ekspropriasjonsretten, som kan lede til spørsmål som: Hvilke rettigheter (privatrettslig) er beskyttet ved ekspropriasjon? Hvilke krav stiller Grunnloven (statsrettslig) til erstatningen? Hvilke krav stiller den offentligrettslige lovgivningen (forvaltningsretten) til prosessen? Hvor går skillet mellom en regulering av bruken av eiendom og ekspropriasjon?

Vi skal nå se på noen overordnede rammer i ekspropriasjonsretten.

1 Professor Carl August Fleischer gir i boken *Norsk ekspropriasjonsrett*, 1978, i dens innledning, «Ekspropriasjonsretten og dens forhold til rettssystemet for øvrig», s. 9 flg. en svært grundig og god oversikt over ekspropriasjonsretten som rettsfelt. Fremstillingen står seg også i dag svært godt.

2 Olav Lid, *Oreigning av fast eiendom*, Kompendium til bruk ved studiet i reguleringsrett ved N.L.H., 1977, s. 3.

2.2 OM BEGREPET EKSPROPRIASJON

Ekspropriasjon er et sammensatt ord. Det er sammensatt av de to delene *ex* og *proprium*, fra latin. *Ex* betyr bort fra eller ut av, mens *proprium* betyr det som eies av noen. Enkelte land, som Norge (bokmål) og Frankrike, bruker begreper utviklet med utgangspunkt i latin, henholdsvis ekspropriasjon og expropriation. Andre land, som eksempelvis Tyskland, bruker begreper utviklet i eget språk. I Tyskland brukes begrepet *Enteignung*. Den observante leser vil se at dette minner om uttrykket som brukes i nynorsk, nemlig *oreigning*.

Lid skriver om dette:

På tysk blir ordet «Enteignung» bruka, og dette ordet har truleg vore førebilete for det nynorske ordet Oreigning. Det kjem frå verbet «eigna» som tyder å gjere noko med eigartilhøvet mellom ein ting og ein person. (Tileigne seg noko) «Or» tyder som nevnt «vekk frå», og oreigning blir soleis bokstavleg å ta tingen bort frå eigaren – utan at det er sagt noko om at eigaren skal ha vederlag for det han må gje frå seg.³

Grensen mot andre inngrep som ikke er ekspropriasjon, kan være uklar. Den juridiske diskusjonen om hva som ligger i skillet mellom ekspropriasjon og rådgighetsinnskrenkninger, er nok lite kjent blant folk flest. Etter vårt syn er dette et eksempel på en diskusjon som fortjener mer oppmerksomhet både fra innbyggere og politikere. Temaet er like aktuelt i dag, som da Høyesterett i plenum traff sin avgjørelse i den såkalte Strandlovdommen, jf. Rt. 1970 s. 67. Her måtte Høyesterett ta stilling til om byggeforbud i strandsonen gav grunneiere krav på erstatning. Vi kommer tilbake til temaet under kapittel 3.

2.3 GRUNNLOVEN

Grunnloven § 105 sikrer borgerne full erstatning ved ekspropriasjon. Det er viktig å understreke at GrL. § 105 ikke er et selvstendig rettslig grunn-

³ Olav Lid (1977) s. 2.

lag for ekspropriasjon. Bestemmelsen danner utgangspunktet for enhver domstolsbehandling av erstatningsspørsmålet ved ekspropriasjon.

Høyesterett har ved flere anledninger slått fast at «full erstatning» innebærer rett til erstatning for det *økonomiske tapet* en lider som følge av inngrepet, og ikke andre former for eventuelle tap. I Rt. 1998 s. 29 (Riggdommen) uttaler Høyesterett:

Det er et hevdvunnet prinsipp i vår ekspropriasjonerstatningsrett at en ekspropriert bare skal ha erstatning for det økonomiske tap vedkommende lider som følge av inngrepet.

Antallet ekspropriasjonssaker som behandles av Høyesterett, er jevnt over høyt. Ekspropriasjonsrettslige prinsipper utviklet av Høyesterett må presiseres og utfylles av domstolene gjennom enkeltsaker.

En annen grunnlovsbestemmelse som er av stor betydning på ekspropriasjonsrettens område, er Grl. § 113. Bestemmelsen knesetter som nevnt legalitetsprinsippet. Legalitetsprinsippet ble grunnlovfestet i 2014. I den forbindelse skriver Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite at: «legalitetsprinsippetets posisjon som konstitusjonell sedvanerett bør formaliseres.»⁴ Prinsippet innebærer som utgangspunkt at myndighetenes inngrep overfor den enkelte må ha hjemmel i lov. I Innst. 186 S (2013–2014) har komiteen presisert dette som: «hjemmel i lov eller annet rettsgrunnlag.» Tvangsavståelse av fast eiendom er svært inngripende overfor den enkelte. Det rettslige grunnlaget for ekspropriasjon må derfor være klart og tydelig.

2.4 DEN EUROPEISKE MENNESKERETTSKONVENSJON (EMK) OG ANDRE KONVENSJONER

I tidligere fremstillinger av ekspropriasjonsretten har Den europeiske menneskerettskonvensjon i liten grad blitt behandlet. Det har ikke vært unaturlig i lys av lovgivning og rettspraksis. Med den styrkede stillingen internasjonale konvensjoner har, gjennom vedtakelsen av menneskerettsloven og gjennom økt bevissthet om EMK blant advokater og domme-

4 Innst. 186 S (2013–2014) s. 31–32.

EKSPPROPRIASJONSRETT KORT FORKLART gir en innføring i rettsreglene om ekspropriasjon. Ekspropriasjon innebærer tvungen avståelse av rettigheter til fast eiendom. Den som utsettes for ekspropriasjon, har etter Grunnloven krav på full erstatning. Boken gir en bred og oversiktlig fremstilling av de mange rettsspørsmål som ekspropriasjon reiser. Den behandler hva som kjennetegner ekspropriasjonsretten som rettsfelt, og hvilke rettigheter som er beskyttet av det særskilte vernet Grunnloven gir. Andre sentrale emner er behandlingen av ekspropriasjonssaker i forvaltningen og i domstolene samt reglene og prinsippene for utmåling av erstatning. Boken passer for studenter og andre som har behov for en innføring. Boken er også et godt utgangspunkt for fordypning.

FREDRIK HOLTH er cand.jur. fra UiO (1999) og LL.M fra Humboldt Universitet Berlin (2000). Holth er dosent i juridiske fag ved NMBU og underviser i plan- og bygningsrett og ekspropriasjonsrett.

KATRINE BROCH HAUGE er cand.jur. fra UIB (2003) og ph.d. i rettsvitenskap fra UiO (2015). Broch Hauge er førsteamanuensis ved Det juridiske fakultet, NIFS, UiO, og underviser i fast eiendoms rettsforhold, miljørett og ekspropriasjonsrett.

INGRID WANG LARSEN er master i rettsvitenskap fra UiO (2007). Larsen er universitetslektor i juridiske fag ved NMBU og underviser i ekspropriasjonsrett og jordskifte- og skjønnsprosessrett.

OMSLAG AV STIAN HOLE

ISBN 978-82-15-03028-9

9 788215 030289

UNIVERSITETSFORLAGET.NO